

Література.

1. Конфедерація роботодавців України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.confeu.org/ua/home.html>.
2. Корпоративная социальная ответственность [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csrjournal.com/lib/networkoverview/188-что-такое-sob-kso.html>.
2. Форум соціально відповідального бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://svb.org.ua/>.
4. Лазоренко О. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / Лазоренко О., Колишко Р., та ін.. – К.: «Енергія», 2008. – 196 с.
5. Міжнародна організація праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org.ua/Pages/default.aspx>.
6. Конфедерація роботодавців України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.confeu.org/ua/home.html>.
7. Визначення: корпоративна соціальна відповідальність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://csrgender.org.ua/discrimination/53-zagalna-informaciya-pro-ksv-ta-ender.html>.
8. Поважний О.С. Формування корпоративної стратегії на основі соціальної відповідальності / О.С. Поважний, Н.С. Орлова // ДонДУУ «Менеджер». – 2014. - № 1 (67). - С. 4-10.

**НАЦІОНАЛЬНІ МОДЕЛІ ДІЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА:
КУЛЬТУРНО-МЕНТАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ**

*Сурай А. С., к.е.н, доцент; Титаренко Ю. С., студентка
Черкаський державний технологічний університет*

Глобалізація світового економічного простору далеко не в повній мірі поглинула різноманіття багатофакторних особливостей світової спільноти, представленої багатьма країнами, кожна з яких має своє особливе ділове середовище, а також, території всередині країни – регіони, яке може бути охарактеризоване і визначене за допомогою базових чинників, властивих діловому середовищу конкретного регіону.

Незважаючи на процеси глобалізації економіки, міжнаціональні відносини все ще носять далеко не домінуючий характер. Навіть у найбільш інтегрованій західноєвропейській економіці національні моделі ділового середовища продовжують грати визначальну роль. У

зв'язку з цим вимагає пояснення питання, яким чином стиль та культура ведення бізнесу, впливають на систему, яка функціонує на іншому рівні.

Поняття «ділове середовище» традиційно використовується для узагальненої характеристики ведення бізнесу у різних економічних формах господарювання [1, с. 30–38].

Запропонуємо авторську дефініцію ділового середовища – національна і навіть регіональна комплексна характеристика, що представляє собою умови здійснення ділових функцій. У загальному вигляді вона може бути охарактеризована як комбінація шести основних компонент - правового середовища, політичного середовища, соціального середовища, економічного середовища, технологічного середовища, інформаційного середовища як похідних від суспільних відносин та відповідних культурно-ментальній детермінанті.

Формування високоорганізованого ділового середовища в країні здійснює прямий вплив на ефективність діяльності організації в рамках національного господарства. Ділове середовище в різних країнах можна розглядати з точки зору різних підходів: як соціально комунікативне явище, ділове середовище розглядають і з точки зору етики взаємин між людьми [2, с. 106].

Класифікацію національних моделей ділового середовища, на нашу думку, доцільно проводити в контексті впливу на їх розвиток культурно-ментальної детермінанти, де не останню роль грає релігійна складова (рисунок 1).

1. У моделях ділового середовища Європи легко простежуються загальні властивості європейської цивілізації. Непорушність приватної власності можлива лише в умовах поваги прав особистості і верховенства закону, а також глибоко укоріненому індивідуалізмі. Кооперативний рух є економічним проявом традиції громадянського суспільства. Держава, у країнах Європи, в різних іпостасях завжди виступає активним учасником економічного життя і при цьому достатньо чітко розділяється діяльність держави як «надекономічного» регулюючого органу, і діяльність держави як безпосередньо господарюючого суб'єкта [3].

2. Американська модель ділового середовища характеризується як «підприємницька». Ділове середовище припускає, перш за все, досягнення економічного ефекту. Дане положення і зумовлює взаємовідносини суб'єктів економічних відносин на рівні організації та особливості функціонування ділового середовища.

*Складено авторами

Рисунок 1 - Класифікація сучасних національних моделей ділового середовища як похідних від суспільних відносин та відповідних культурно-ментальній детермінанті

3. Ділове середовище Африки до європейської експансії на континенті являло собою набір господарських укладів від збирання та полювання до мотижного землеробства. При всіх зовнішніх атрибутах сучасної демократії, сила родоплеменні традицій, глибока корумпованість влади, часті війни і перевороти позбавляють населення декларованих громадянських прав. У африканських республіках процвітає трайбалізм і міжплемена ворожнеча [4].

4. Ділове середовище латиноамериканських країн. Потрібно мати на увазі, що латиноамериканська ділова культура активно освоює західні цінності, тому що зв'язок регіону з Європою не переривався ніколи. Вона здійснювалася і на адміністративному, і на культурному, і на особистісному рівні у формі імміграції. Тому європейський

елемент в місцевій цивілізації був присутній завжди. Проте, відмітимо, що економічне світосприйняття латиноамериканців в цілому неєвропейське [4].

5. Ісламська модель ділового середовища відрізняється від інших перш за все тим, що стрижнем її є релігія. Практично у всіх мусульманських, країнах держава грає провідну роль в економічному житті. Державний сектор виробляє від 50 до 80 % ВВП, здійснює до 90 % (Єгипет) зовнішньоторговельних операцій. В більшості країн спостерігається багатоукладність, соціальна структура не дуже контрольована, якщо не рахувати нафтових шейхів. Виняток становить, мабуть, лише Туреччина, яка успішно рухається по шляху вестернізації. Лише останнім часом (2 півріччя 2016 року) відбуваються спроби ісламізації, що не може не відзначитися на діловому середовищі країни.

6. Для індійської моделі ділового середовища характерні компактність, різноманітність і дивовижна стійкість. Ділове середовище є не просто багатоукладним, а як би розділеною на кілька ізольованих рівнів, що дозволяє проводити модернізацію без значних соціальних потрясінь.

7. Далекосхідна модель ділового середовища заснована на системі ієрархічних та міжособистісних відносин, якій надано релігійного значення. До системи утворюючих рис даного ділового середовища також відносяться колективізм, прагнення до гармонії і ретуалізація ділових процесів [4].

8. Модель ділового середовища країн Океанії (острівна модель) асоціюється зі своєю культурою надання послуг, яка склалася на островах тропічної зони світового океану. В новий час деякі острови стали центрами курортного бізнесу. В даний час ми спостерігаємо формування своєрідного ділового середовища, що поєднує досягнення Заходу в області індустрії послуг, в основному західні соціальні і політичні інститути, з елементами місцевого способу життя на мікрорівні [5, с. 45-53].

Отже, національна модель ділового середовища являє собою складний, багатофакторний організм де в різній мірі і в різних пропорціях проявляють себе внутрішньо-цивілізаційні характеристики економічного, соціального, інформаційного та інших середовищ та детермінуючі фактори глобального економічного простору.

Література.

1. Бабенко П. К. Розвиток економіки на сучасному етапі / П. К. Бабенко // Економіка України. – 2009. – № 6. – С. 30–38.
2. Бодров В. Г. Трансформація економічних систем : концепції, моделі, механізми регулювання та управління : навч. посіб. / В. Г. Бодров ; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 104 с.
3. Мельник М.І. Теоретико-методологічні підходи дослідження бізнес-середовища // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Структурна трансформація територіальних суспільних систем (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (67) / Редкол.: відп. ред. Є.І. Бойко. – Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2007. – 524 с.
4. Льюис РД. Деловые культуры в международном бизнесе. От столкновения к взаимопониманию: Пер. с англ. — М., 1999. – 370 с.
5. Шкарлет С.М. Інкорпорація домінант інформаційної економіки до механізму забезпечення сталого розвитку держави // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2014. – Т. 1. – № 13 (02). – С. 45–53.

**РОЗВИТОК СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ
ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

*Котлубай В. О., к.е.н., доцент
Національний університет «Одеська юридична академія»*

Згідно даних експертів, у 2016 р. в сфері зовнішньоторговельної діяльності України продовжує спостерігатися негативна тенденція. Так за результатами першого кварталу поточного року обсяги експорту продовжили своє падіння більш ніж на 18 % в порівнянні з аналогічним періодом минулого року [1].

Відсутність в Україні ефективної торговельної політики заснованої на розробці і реалізації національної стратегії розвитку експорту, а також наявність корупції в країні, нерозвинених інститутів захисту прав інтелектуальної власності, обмежень на валютному ринку, низької якості продукції, відставання в технологічному забезпеченні виробництва тощо гальмує розвиток експортного потенціалу нашої країни.

Основною номенклатурою товарів, що експортуються є продукція сировинного характеру (метал, руда, шлак і зола, деревина, рослинне масло і жири, тощо).